

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 5476/2024
03.04.2024 године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић, Радославе Мађаров, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у ванпарничном предмету предлагача АА из села ... код ..., коју заступа Иван Раденковић, адвокат из ..., против противника предлагача ЈП Путеви Србије Београд, чији је заступник Зоран Илић, ради утврђивања накнаде за експроприсану непокретност, одлучујући о ревизији предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Прокупљу Гж 1241/23 од 09.11.2023. године, у седници одржаној дана 03.04.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Прокупљу Гж 1241/23 од 09.11.2023. године.

УКИДАЈУ СЕ решење Вишег суда у Прокупљу Гж 1241/23 од 09.11.2023. године у делу који се односи на накнаду за експроприсано земљиште и трошкове поступка и решење Основног суда у Куршумлији Р1 159/21 од 11.04.2023. године, у првом, трећем и петом ставу изреке и у том делу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Решењем Основног суда у Куршумлији Р1 159/21 од 11.04.2023. године, првим ставом изреке, одређена је новчана накнада за непокретност експроприсану решењем СО Куршумлија – Одељење за привреду и локални економски развој број 01-465-50 од 15.07.2021. године, која се има исплатити раније сопственику АА из села ..., општина Куршумлија, као титулару права својине са обимом 1/1 по основу листа непокретности број .. КО ... и то за кп.бр. .. – њиву треће класе површине 8 ари и 30 м², њива четврте класе површине 14 ари 1 м², укупне површине 22 ара 31 м² за коју је цена утврђена у износу од 400,00 динара по м², за кп бр. .. – воћњак пете класе површине 27 ари 68 м², за који је цена утврђена у висини од 420,00 динара по м² и за кп бр. .. – њиву седме класе површине 5 ари 37 м², за који је цена утврђена у висини од 320,00 динара по м², што укупно износи 1.950.000,00 динара. Другим ставом изреке, новчана накнада за вишегодишње засаде шљиве експроприсане са катастарском парцелом број .. уписане у листу непокретности .. КО ... ранијем сопственику АА из села ..., општина Куршумлија, као титулару права својине са обимом 1/1, на укупној површини од 2231

м2, за 110 стабала шљиве вредности 35 кг по стаблу, утврђена је накнада од 649.000,00 динара. Трећим ставом изреке, наложено је противнику предлагача да предлагачу на име накнаде за експроприсане непокретности из става један изреке исплати износ од 1.950.000,00 динара. Четвртим ставом изреке, наложено је противнику предлагача да предлагачу на име вредности засада шљиве из става два изреке исплати износ од 649.000,00 динара са законском затезном каматом од 11.04.2023. године до исплате. Петим ставом изреке, обавезан је противник предлагача да предлагачу накнади парничне трошкове у износу од 136.250,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Решењем Вишег суда у Прокупљу Гж 1241/23 од 09.11.2023. године, одбијена је као неоснована жалба предлагача и потврђено решење Основног суда у Куршумлији Р1 159/21 од 11.04.2023. године.

Против правноснажног решења донетог у другом степену, у делу који се односи на накнаду за експроприсано земљиште, предлагач је благовремено изјавио ревизију са предлогом да се због погрешне примене материјалног права иста размотри применом члана 404. ЗПП.

Одредбом члана 404. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 са изменама и допунама), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене одлуке која не би могла да се побија ревизијом ако је по оцени Врховног суда потрабно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права. О дозвољености и основаности посебне ревизије одлучује Врховни суд у већу од пет судија (други став).

По оцени Врховног суда у конкретном случају испуњени су услови да се о изјављеној ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, јер постоји потреба уједначавања судске праксе у интересу равноправности грађана.

Према утврђеном чињеничном стању решењем Скупштине општине Куршумлија – Одељења за привреду и локални економски развој број 01-465-50 од 15.07.2021. године, експроприсане су кп бр .. – њива треће класе површине 8 ари и 30 м2, њива четврте класе површине 14 ари и 1 м2, укупне површине 22 ара 31 м2, затим кп бр .. – воћњак пете класе површине 27 ари 68 м2 и кп бр .. – њива седме класе површине 5 ари 37 м2, све уписане у лист непокретности .. КО ... као приватна својина предлагача АА из Експропријација је спроведена на предлог противника предлагача, као корисник експропријације по основу утврђеног јавног интереса за градњу ауто-пута Е80 – деоница Ниш – Мердаре. Пред органом управе није постигнут споразум о висини накнаде за експроприсане непокретности, па је по предлогу предлагача пред Основним судом у Куршумлији покренут ванпарнични поступак за утврђивање њене висине. Према прибављеном извештају Министарства финансија – Пореске управе од 15.12.2021. године, цена пољопривредног земљишта за катастарску општину ... износи 152,00 по м2. Према налазу вештака пољопривредне струке цена 1 м2 катастарских парцела .. и .. износи 320,00 динара, док за кп бр. .. износи 400,00 динара по м2. Вредност вишегодишњег засада шљиве родности 35 кг по једном стаблу од укупно 110 засађених на кп бр .. износи 649.000,00 динара. На основу овако

утврђене цене земљишта укупна вредност експроприсане пољопривредне парцеле је 1.950.000,00 динара, тако да је противник предлагача обавезан да предлагачу исплати укупан износ од 2.599.000,00 динара. Предлог предлагача да се висина правичне накнаде за експроприсано земљиште утврди од стране судског вештака грађевинске струке, првостепени суд је одбио са образложењем да се у конкретном случају не ради о грађевинском већ о пољопривредном земљишту, са којом наменом су предметне парцеле уписане у евиденцију катастра непокретности.

Према становишту Врховног суда, нижестепене одлуке донесе су уз погрешну примену материјалног права.

Чланом 58. Устава Републике Србије прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (први став), да право својине не може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (други став) и да се законом може ограничити начин коришћења имовине (трећи став).

Чланом 1. став 1. Протокола о заштити имовине уз Европску конвенцију о заштити људских права и основних слобода прописано је да свако физичко и правно лице има право на несметано уживање своје имовине и да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелом Међународног права, док је другим ставом истог члана прописано да претходне одредбе ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу са општим интересом или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.

Одредбом члана 2. Закона о јавној својини прописано је да јавну својину чини право својине Републике Србије – државна својина, право својине аутономне покрајине – покрајинска својина и право својине јединица локалне самоуправе – општинска односно градска својина, док је чланом 3. истог закона прописано да су предмети јавне својине између осталих и добра у општој употреби у јавној својини. Чланом 10. став 2. Закона прописано је да се добрима у општој употреби у јавној својини сматрају ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, прузи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и тако даље), а ставом 10. истог члана прописано је да су добра у општој употреби у својини Републике Србије, изузев државних путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део ауто пута или државног пута првог и другог реда) и тргова и јавних паркова који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

Према стању у списима, непокретности у својини предлагача експроприсане су решењем надлежног управног органа у општем интересу, за потребе изградње аутопута, због чега сагласно цитираним прописима предлагач има право на правичну новчану накнаду. Чињеница да је земљиште експроприсано ради изградње објекта нискоградње – ауто-пута јавне намене, предлагачу даје право на накнаду за изузет катастарске парцеле као грађевинско земљиште, независно од природе тог земљишта уписане у катастар непокретности, у којим јавним исправама је евидентирано као пољопривредно.

Имајући то у виду, основано се ревизијом указује да је погрешна примена материјалног права за последицу имало погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, јер је поступајући сходно члану 229. став 2. у вези са чланом 228. ЗПП, првостепени суд неосновано одбио предлог предлагача за извођење доказа грађевинским вештачењем на околност износа правичне новчане накнаде у висини тржишне вредности експроприсаних непокретности.

Када поступајући по датим смерницама првостепени суд правилно и потпуно утврди чињенично стање, правилном применом материјалног права одлучиће о основаности тужбеног захтева о висини новчане накнаде за експроприсано земљиште.

Како одлука о трошковима поступка зависи од дефинитивног исхода спора међу странкама, укинута је и решење о трошковима поступка.

На основу изложеног, применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

**Председник већа-судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић